

pečlivému zjištění majetkových poměrů rodičů — jak miní stěžovatelka — a ani to nemohl učiniti, neboť řízení u prvního soudu nepostrádalo v tomto směru pečlivosti, an byl proveden soupis a odhad majetku rodičů na místě samém, tedy bylo provedeno přísné vypátrání stavu jejich jmění. Stěžovatelka vytýká, že jest nesprávný názor rekursního soudu, že se výše věna a způsobilost rodičů je zříditi, řídí výhradně dobou sňatku navrhovatelky. Vynechává, že rekursní soud praví, že v době sňatku navrhovatelky činilo jmění rodičů asi 430.000 Kč a jejich nynější majetkové poměry se sotva různí od tehdejších a že věno 40.000 Kč bylo přiměřené stavu a jmění rodičů v době sňatku. Bylo-li přiměřené tehdy a majetkové poměry jejich se nezměnily, jest jistě přiměřené i v době podání stěžovatelčina návrhu. Avšak tato doba není v tomto případě ani rozhodná, neboť zákonná povinnost rodičů, dáti dceři věno (§ 1220 obč. zák.), byla tehdy již splněna, jakž bude dále uvedeno. Stěžovatelka neprávem vytýká, že rekursní soud změnil usnesení prvního soudu, aniž by se byl změnil skutkový základ rozhodnutí. Nejde o nijaké nové zjištění rekursního soudu, ale o odchýlné právní posouzení věci na základě skutkových zjištění prvního soudu. Toto právní posouzení odvolacího soudu jest právně a vystižně odůvodněno. Stěžovatelka dostala od rodičů 40.000 Kč na splnění jejich povinnosti, vybaviti ji. (§ 1220 obč. zák.). Nesejde na tom, pod jakým jménem je dostala. Nebylo to ani věno v technickém smyslu (§ 1218 obč. zák.), nýbrž splnění povinnosti zaopatřiti dceru u příležitosti manželského svazku, vybaviti ji (Ehrenzweig, Privatrecht II. § 456, Mayr, Bürgerliches Recht II, § 459 b), Anders, Grundriss des Familienrechtes § 39, Krasnopolski-Kafka, Familienrecht § 29). Rekursní soud právem uznal, že toto vybavení bylo přiměřené majetkovým poměrům rodičů v době sňatku. Výplatou řečeného penize byla splněna jejich povinnost dáti žadatelce přiměřené věno (§§ 1220 a 1223 obč. zák.). Domnívá-li se stěžovatelka, že má nárok na doplnění věna na základě slibu nebo smluvního závazku rodičů, může se ho domáhati jinou cestou. V tomto řízení o tom nelze rozhodovati. Pro posouzení jejího nároku není nerozhodné, jak se rodiče postarali o ostatní děti. Konečně žádost stěžovatelky, aby oba rodiče byli uznáni povinnými doplatiti jí na věno 10.000 Kč rukou společnou a nerozdílnou, neodpovídá předpisu § 1220 obč. zák., jenž ustanovuje, že rodiče (dědové) jsou povinni dáti nevěstě věno podle pořadí, jak jsou povinni vyživovati a zaopatřovati děti. Tuto povinnost určuje §§ 141 a 143 obč. zák. tak, že především padá na otce a, je-li nemajetný, na matku. Musí tudíž povinnost, dáti dceři věno, splniti předně otec — arci podle majetku obou rodičů — a, nemůže-li, jest povinna doplniti je matka.

Čís. 8891.

Ke smluvnímu zastavení pohledávky vyžaduje se po případě vyrozumění poddlužníka. K postupu pohledávky do vlastnictví, třebas jen k účelu zajištění, se vyrozumění poddlužníka nevyžaduje.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1929. Rv II 571/28.)

Otakar J. složil u ředitelství státních drah jistotu 3.000 Kč, na niž byla povolena žalovanému exekuce zabavením a příkázáním k vybrání. Žalující pivovar domáhal se proti žalovanému zjištění, že žalobci přísluší právo na uspokojení jeho směnečné pohledávky 10.000 Kč z jistoty před pohledávkami žalovaného, pro něž byla povolena exekuce na jistotu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud změnil k dovolání žalovaného napadený rozsudek v ten rozum, že žalobci přísluší před pohledávkami žalovaného právo na částečné přednostní uspokojení jeho směnečné pohledávky 10.000 Kč z jistoty složené u ředitelství státních drah, avšak jen do výše 900 Kč.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s míněním odvolacího soudu, že v souzeném případě bylo žalobci platně zřízeno zástavní právo na pohledávce manželů M-ových na vydání kauce. Zastavení pohledávky nelze ovšem provést hmotným odevzdáním, nýbrž jen znamením (symbolicky), jak v ustanovení § 427 obč. zák. o převodu vlastnictví k pohledávkám (Schuldforderungen) jest zřetelně vysloveno, a tento způsob odevzdání pohledávek platí i při zřízení práva zástavního (§ 452 obč. zák., který cituje § 427 obč. zák.). Jde nyní o to, zda způsob, jímž bylo zástavní právo pro žalobce zřízeno, stačil k jeho platnému založení s právními účinky i v poměru k osobám třetím (§ 452 obč. zák.). Listina o ujednání ze dne 28. října 1923 prokazuje sice právní důvod zřízení zamýšleného smluvního zástavního práva za poskytnutou zápůjčku 10.000 Kč, avšak tato listina a stejně i uložka upravují pouze vnitřní poměry mezi smluvníky, nemají však povahy, již vyžaduje § 452 obč. zák. při zástavách znamením, totiž, by zastavení pro každého bylo snadno poznatelným, neboť jen za tohoto předpokladu stává se zastavení právně účinným proti třetím osobám. Jest přisvědčiti mínění dovolatelovu, že k platnému zastavení pohledávky bylo tu třeba vyrozumění poddlužníka, ředitelství čsl. státních drah, že žalujícímu pivovaru bylo zřízeno smluvně zástavní právo k pohledávce manželů M-ových na vrácení jistoty u tohoto ředitelství složené, poněvadž tímto způsobem mohlo se smluvené zastavení státi každému věřiteli zástavců snadno poznatelným. Při exekučním zřízení zástavního práva k pohledávkám zákon přímo nařizuje (§ 294 ex. ř.), by byl o zřízení zástavního práva vyrozuměn poddlužník, a ukládá mu, by za podmínek § 301 ex. ř. zpravil pozdější věřitele o dřívějším zabavení (§ 301 čís. 4 ex. ř.). Z těchto předpisů jest patrné, že poddlužník jest důležitým činitelem, který třetí osoby může informovati o předcházejících zástavních právech k věcem dlužníka, v jeho chování jsoucím, a že jeho vědomostí o zástavě stává se zastavení i pro třetí osoby snadno poznatelným, z čehož vyplývá závěr, že i v souzené věci bylo právě vyrozumění poddlužníka i proti třetím osobám účinným prostředkem, by se mohly snadno o zastavení dověděti. Ježto se vyrozumění poddlužníka nestalo a listiny, o které žalobce opírá nabytí zástavního práva k pohledávce dlužníků na vrácení jistoty 3.000 Kč, nevyhovují

požadavku § 452 obč. zák. o snadno poznatelném zastavení osobami třetími, nebylo zástavní právo žalobci řádně založeno ve smyslu § 452 obč. zák. s právní účinností proti žalovanému a proti jeho exekučnímu zástavnímu právu, nabytému usneseními okresního soudu ze dne 8. září 1927 a ze dne 5. listopadu 1927. Jinak má se věc, pokud jde o postoupení pohledávky na část jistoty 900 Kč žalujícímu pivovaru písemným prohlášením dlužníka Otakara M-a ze dne 3. března 1924, neboť tu byla zřetelně vyslovenou vůlí podle doslovu listiny pohledávka 900 Kč postoupena žalobci do vlastnictví, třebas jen k účelu zajištění, a k platnosti tohoto postupu nebylo třeba, — ano nešlo o pouhé zastavení pohledávky, nýbrž o skutečný její převod — vyrozumění poddlužníka, jako v případě shora dotčeném. Přešla tedy již dnem 3. března 1927 pohledávka Otakara M-a v částce 900 Kč do jmění žalobce, a to časově dříve, než žalovanému bylo povoleno její exekuční zabavení a přikázání k vybrání a přísluší tudíž žalobci přednostní právo na uspokojení z jistoty, avšak jen do výše postoupené mu pohledávky 900 Kč, nikoli však ohledně celého zbytku jistoty.

Čís. 8892.

Exekuční prodej (§ 119 (1) konk. ř.) a rozvrh výtěžku za věci, náležející do úpadkové podstaty, děje se za úpadkového řízení v řízení exekučním s účinností proti všem účastněným. Právní pořad může být nastoupen jen, vznesl-li některý z oprávněných podle § 213 ex. ř. odpor, jehož vyřízení bylo v rozvrhovém řízení poukázáno na pořad práva. Byla-li podána žaloba o plnění mimo rámec exekučního řízení, jest ji odmítnouti pro nepřipustnost pořadu práva.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1929, Rv II 597/28.)

Žalobkyně žalovala správce úpadkové podstaty dlužníkovy o zjištění, že jí přísluší jako zástavní věřitelce právo na oddělené uspokojení z úpadkové podstaty a z výtěžku předmětů, na kterých nabyla soudcovského zástavního práva až do výše 5.000 Kč, že žalovaný jest povinen to uznati a vyplatiti žalobkyni z úpadkové podstaty 5.000 Kč. Procesní soud prvního stupně žalobu pro tentokrát zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů i s předchozím řízením jako zmatečné a žalobu odmítl.

Důvody:

Nižší soudy rozhodly o věci nepatřící na pořad práva. Mají-li za úpadkového řízení věci náležející do úpadkové podstaty prodány býti soudně (§ 119 (1) úp. ř.), vykoná prodej a rozvrh výtěžku mezi oddělné věřitele exekuční soud. Má tudíž pravdu odvolací soud, že rozdělení výtěžku státi se musí v řízení exekučním, v němž rozhodne exekuční soud s účinností proti všem účastněným (tak také Bartsch-Pollak, Konkursordnung, 1927, § 119, pozn. 13 a Lehmann, Konkursordnung,